

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Adalet Bakanı Yılmaz Tunç* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Ülke cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri, insan hakları açısından sorun teşkil etmeye devam etmektedir. Bu bağlamda Elâzığ 2’Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi’nde tutulan mahpus Mustafa Geylani’nin maruz kaldığı uygulamalar, cezaevlerinde yaşanan ihlallerin vahametini gözler önüne sermektedir.

Cezaevine atanan yeni müdür ve gardiyanlar tarafından mahpuslara “esas duruş” dayatıldığı iddia edilmektedir. Mahpusların beden dili üzerinden baskı altına alınmaya çalışılması, insan onuruna aykırı bir muameleyi teşkil etmektedir. Anayasa’nın 17. maddesi, işkence ve kötü muamele yasağını açıkça ortaya koymaktadır. Bu tür uygulamalar, aynı zamanda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin (AİHS) 3. maddesi ve Birleşmiş Milletler’in Mahpuslara Muamele Standart Asgari Kuralları (Nelson Mandela Kuralları) ile de çelişmektedir.

Mahpusların televizyonlarının toplatılması hem bilgiye erişim hakkını hem de iletişim hakkını ihlal etmektedir. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 2. maddesi, mahpusların temel haklarına saygı gösterilmesini zorunlu kılmaktadır. Ancak bu haklar, idari kararlarla keyfi bir şekilde sınırlandırılmaktadır.

Mahpus Mustafa Geylani’nin ciddi kalp rahatsızlığı olmasına rağmen, sağlık durumunun dikkate alınmadığı ifade edilmektedir. Daha önce anjiyo geçiren Geylani’nin mevcut sağlık sorunlarına rağmen gereken tedavi ve kontrollerin yapılmaması, mahpusların sağlık hakkına erişimlerinde ciddi sorunlar olduğunu göstermektedir. 5275 sayılı Kanun’un 72. maddesi, mahpusların sağlık hizmetlerinden yararlanma hakkını güvence altına alırken, bu durumun ihlal edilmesi hukuki ve etik açıdan kabul edilemezdir.

Cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri, sadece mahpusların değil, aynı zamanda bir toplumun hukuk devleti ilkelerine olan güvenini zedelemektedir. Mustafa Geylani’nin Elâzığ 2’Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi’nde yaşadığı sorunlar, sistematik bir sorunun yansımasıdır. Bu tür ihlallerin önüne geçmek için iktidarın tüm kurumlarıyla etkin bir şekilde hareket etmesi ve cezaevlerindeki uygulamaları insan haklarına uygun hale getirmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Elâzığ 2'Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde mahpuslara "esas duruş" dayatması olduğu iddialarına ilişkin bir inceleme başlatılmış mıdır? Bu konuda ilgili personelin tutumu ve uygulamaları denetlenmekte midir?
2. Cezaevlerinde mahpusların beden dili üzerinden baskı altına alınmaya çalışıldığı iddialarına dair Bakanlığınızca alınan önlemler nelerdir? Bu tür uygulamaların önlenmesi için hangi mekanizmalar oluşturulmuştur?
3. Mustafa Geylani'nin kalp rahatsızlığına rağmen gerekli tedavi ve kontrollerinin yapılmadığı belirtilmektedir. Cezaevlerindeki hasta mahpusların sağlık hizmetlerine erişimini sağlamak için hangi somut adımlar atılmıştır?
4. Mahpusların televizyonlarının toplatılması gibi uygulamalar, bilgiye erişim ve iletişim hakkını ihlal eder nitelikte değil midir? Bu tür kararların keyfilikliğini önlemek için Bakanlığınızca ne tür düzenlemeler yapılmaktadır?
5. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 2. ve 72. maddelerinin cezaevlerinde tam anlamıyla uygulanıp uygulanmadığına dair bir denetim mekanizması bulunmakta mıdır? Bu denetimlerin sonuçları kamuoyuyla paylaşılmakta mıdır?
6. Anayasa'nın 17. maddesi ile AİHS'in 3. maddesi kapsamında işkence ve kötü muamele yasağına uyulmayan durumlarda sorumlular hakkında hangi yasal süreçler işletilmektedir?
7. Elâzığ 2'Nolu Cezaevi'nde mahpus haklarına yönelik ihlallerin önlenmesi amacıyla cezaevi yönetimi ve personeline yönelik herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatıldıysa, bu soruşturmanın kapsamı nedir?
8. Cezaevlerinde Nelson Mandela Kurallarına uygun koşulların sağlanması için Bakanlığınız tarafından yürütülen çalışmalar nelerdir? Bu standartlara uyum açısından Elâzığ 2'Nolu Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nin durumu nedir?